

Presentació

Bon dia a tothom i benvinguts/benvingudes a aquestes Primeres Jornades de Recerca que organitza el Departament de Sociologia.

Algunes paraules per iniciar-les i les primeres dedicades a la denominació de «Primeres Jornades». La veritat és que no és el primer moment que des del departament pensem en la necessitat de realitzar una activitat com aquesta, i tampoc no és el primer cop que destinem algun temps a debatre sobre recerca. Però sí que és la primera vegada que pensem i parlarem sobre això amb l'amplitud i la intensitat amb què volem fer-ho en aquests dos dies. De fet, la proposta d'organitzar les jornades no és de fa poc temps; ja fa més d'un any que el Consell del Departament va aprovar la seva realització, si bé des d'aleshores ha estat difícil trobar les dates adequades —que sempre ho és, perquè qualsevol data presenta problemes—. En qualsevol cas, aquella iniciativa que vam prendre fa pràcticament un any va néixer d'una proposta de M. Jesús Izquierdo, que en realitat no és coordinadora de les jornades, sinó la seva veritable impulsora i, si se'm permet, una mena d'*alma mater* d'aquestes. El propòsit que ens mou, molt genèricament indicat, és el de reflexionar, autoreflexionar si es vol, sobre el que fem, per què ho fem i com ho fem; sempre fent referència a l'àmbit de la recerca. El que esperem és que el desenvolupament d'aquestes jornades i els debats que aquí engegarem ens serveixin a tots, als estudiants i també als professors del departament, per diferents qüestions.

Una d'aquestes qüestions, important malgrat que sembli un contrasentit, és la posada en comú de les experiències que tots tenim. I dic que pot aparèixer com un contrasentit, perquè no som precisament un departament inabastable, som quaranta i escaig professors i professores, i sembla relativament fàcil que tots sapiguem el que fan les persones que tenim al costat. El cas és que això no succeeix, atès que la quotidianitat i les tasques diàries fan que moltes vegades ignorem o no sapiguem prou en què està treballant la persona que tenim al despatx del costat. D'aquesta manera, la simple posada en comú de les formes de fer i de les preocupacions que les diverses persones i grups del departament tenen respecte a com investiguen, segur que és un element positiu en si mateix. Per altra banda, és veritat que aquesta posada en comú per apren-

dre de les experiències dels altres ens hauria de servir, servirà espero, per millorar la pròpia qualitat del que cadascú de nosaltres fa en termes de recerca; així com per saber millor el funcionament d'alguns mecanismes que a vegades no tothom té a l'abast: com el fet de conèixer els requeriments d'accés a determinades fonts de recursos que donen suport a la investigació, conèixer millor les formes d'estendre els resultats de la investigació fora del propi departament i fora de la pròpia universitat, etcètera. Finalment, les jornades ens poden servir per una tercera qüestió. Han de ser o volen ser, de manera particularment rellevant, una forma d'apropament del departament als estudiants. Se suposa que aquest acostament hi és, i fins a cert punt això és cert, però també és veritat que els estudiants desconeixen força com s'investiga i fins i tot què és el que investiguem. El fet que s'hagin suspès les classes, ha estat per facilitar la seva assistència a aquestes sessions i per acostar-nos, des del professorat, més i millor als propis estudiants.

Per què unes jornades sobre recerca? És evident que la importància que té o que pot tenir la recerca recau en el fet que, com a científics socials, ens ha d'interessar tenir coneixement de la realitat més immediata del nostre entorn. Més enllà d'això, si aquest coneixement ens servirà per després proposar alternatives a les deficiències de funcionament d'aquest entorn social o no, ja és un altre tema. En principi s'entén que com a científics socials, i des de la perspectiva crítica que *a priori* també assumeix la sociologia, qualsevol tipus de coneixement hauria d'anar lligat a un esperit crític sobre aquest funcionament de la societat i al possible disseny d'alternatives —segurament sempre parcials— sobre aquells elements que uns o altres investiguem.

A banda d'això, a banda d'aquest fet simple de dir que la recerca és important com a mecanisme de desenvolupament científic, de coneixement, la veritat és que per a la universitat en general i també per a la Universitat Autònoma en concret, la recerca està adquirint i ja té avui en dia una gran importància en termes, es podria dir així: molt practicistes. És a dir, en termes de recursos, d'obtenció de recursos. Atesa la gasiveria, evident i cada cop més gran, de les polítiques pressupostàries i de les polítiques econòmiques de cara a la universitat (si bé que, evidentment, no només les destinades a la universitat) que han dut a terme el govern actual i governs anteriors en aquest país, la universitat d'alguna manera ha de trobar alternatives, s'ha de «buscar la vida», per obtenir recursos addicionals, i una d'aquestes vies és la recerca. Això influeix sobre tot el món universitari en general, però té repercussions directes sobre els departaments en concret; i precisament aquests dies parlarem de la investigació que es fa al Departament de Sociologia. Dic això perquè de la recerca que es duu a terme al departament depenen ingressos importants i molt específics que fins i tot tenen repercussió sobre la pròpia docència. Recursos que poden servir per obtenir més possibilitats, elements i eines materials per a la docència. I fins i tot més diners i, per tant, més professorat per impartir-la.

Voldria afegir una última reflexió que té a veure amb aquests aspectes de la docència vinculats a la recerca. Si per a alguna cosa serveix aquesta última, a banda del que he dit, és precisament per millorar la docència que s'impar-

teix. L'intent que tot tipus de recerca tingui la seva aplicació pràctica a la docència, ha de ser un esforç constantment fomentat per tal que d'alguna manera la investigació reverteixi a les classes. La idea, de nou, del fet que els estudiants també siguin aquí en aquestes sessions, és veure, constatar, fins a quin punt això es dona o no es dona.

No paga la pena estendre's més en aquesta ja massa llarga introducció. Crec que el que cal és iniciar ja les Jornades en si mateixes. Únicament voldria assenyalar una sèrie d'agraïments, que és el que normalment toca en ocasions d'aquesta mena i el que realment crec i sento que val la pena fer en aquest cas concret. Vull agrair, doncs, la vostra presència aquí i la presència de les persones que sens dubte aniran passant al llarg d'aquestes jornades. Un agraïment especial als membres, als companys i companyes del departament que, seguint la orientació de M. Jesús Izquierdo, han presentat les ponències que aquí es debatran. I encara una menció última i especial d'agraïment a les persones alienes al departament, algunes de les quals són companyes de la Universitat Autònoma, i d'altres, com Jordi Porta —que parlarà a continuació, iniciant les Jornades com a tals—, alienes a la Universitat, i que ens han ofert la seva amable participació que sens dubte serà del màxim interès. Gràcies a tots i a totes.

Andreu Lope
Director del Departament de Sociologia de la UAB

Introducció

A les planes que vénen a continuació es presenten les actes de les Primeres Jornades de Recerca: Dels Conceptes a les Pràctiques Investigadores al Marc Institucional de la Universitat, que, organitzades pel Departament de Sociologia, es van celebrar els dies 17 i 18 de febrer de 1999.

El darrers anys la universitat està immersa en un procés de transformació encara no conclòs, en el qual té particular rellevància el pes creixent de l'activitat investigadora, situació que condueix a formular-se noves preguntes sobre la relació entre la universitat i la societat, i sobre la relació entre la investigació i la docència. En paral·lel, tot i que amb dinàmica pròpia, ha augmentat la preocupació per afavorir la formació pràctica dels estudiants. Amb les Primeres Jornades de Recerca, que en principi estan concebudes per ser celebrades amb una periodicitat anual, ens proposem obrir un espai de reflexió sobre la pràctica investigadora, amb la perspectiva que puguin ser integrades com a part del currículum acadèmic dels estudiants de segon i de tercer cicle, i de les activitats regulars del professorat.

Els objectius de les jornades han abastat una pluralitat d'aspectes: en primer lloc, s'ha pretès crear un espai d'intercanvi entre els investigadors i les investigadores del Departament de Sociologia i l'alumnat de segon i tercer cicle, sobre «la cuina» del treball de recerca. També ha estat una oportunitat per reflexionar sobre els conceptes, les teories, els mètodes i les tècniques aplicats, com a part d'un procés, i per tant assenyalant les modificacions que han tingut lloc en les pràctiques investigadores. Hem cercat la presència d'una mirada externa —aquesta és la figura del relator convidat a coordinar cada taula— per tal de fer una revisió crítica de les ponències, moderar el debat i recollir els principals punts de discussió. També ens hem ocupat d'examinar l'activitat investigadora al si de la universitat des del punt de vista de les seves exigències institucionals, criteris de avaluació i finançament, precisant la connexió entre recerca i societat, i recerca i docència. Finalment, hem volgut contrastar el model institucional amb la pràctica efectiva de la recerca.

Esperem que aquesta trobada obri un camí d'apropament entre la docència i la investigació, i entre l'alumnat i el professorat.

Agraixo a Núria Font el seu treball d'edició dels materials de les jornades.

Maria Jesús Izquierdo
Coordinadora